

Postanowienie z dnia 19 stycznia 2006 r.

III PZ 13/05

Cofnięcie przez powoda pełnomocnictwa i kasacji sporządzonej przez pełnomocnika, wskutek niezgodnienia przez nich jej treści, nie oznacza, że wskutek tego dochodzi do naruszenia słusznego interesu pracownika (art. 469 k.p.c.).

Przewodniczący SSN Andrzej Wróbel (sprawozdawca), Sędziowie SN:
Andrzej Wasilewski, Małgorzata Wrębiakowska-Marzec.

Sąd Najwyższy, po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w dniu 19 stycznia 2006 r. sprawy z powództwa Leona M. przeciwko Skarbowi Państwa - Lasom Państwowym Nadleśnictwu R. w R. o przywrócenie do pracy, na skutek zażalenia powoda na postanowienie Sądu Okręgowego-Sądu Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Krośnie z dnia 27 grudnia 2004 r. [...]

o d d a l i ł zażalenie.

U z a s a d n i e n i e

Sąd Okręgowy-Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Krośnie postanowieniem z dnia 27 grudnia 2004 r. [...] umorzył postępowanie międzyinstancyjne w sprawie z powództwa Leona F. przeciwko Skarbowi Państwa - Lasom Państwowym Nadleśnictwu R. w R. o przywrócenie do pracy. W uzasadnieniu postanowienia Sąd stwierdził, że powód Leon M. w piśmie procesowym z dnia 8 września 2004 r. cofnął pełnomocnictwo udzielone radcy prawnemu Annie M.-B., cofając jednocześnie sporządzoną przez nią kasację od wyroku Sądu Okręgowego w Krośnie z dnia 30 czerwca 2004 r. [...]. W ocenie Sądu Okręgowego cofnięcie kasacji nie podlega kontroli Sądu Najwyższego. W konsekwencji postępowanie związane z wniesieniem kasacji należało umorzyć na podstawie art. 391 § 1 k.p.c. w związku z art. 355 § 1 k.p.c.

Sąd Okręgowy-Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Krośnie postanowieniem z dnia 6 kwietnia 2005 r. [...] odrzucił kasację powoda (sporządzoną przez adwokata Jacka W.), bowiem zdaniem Sądu na postanowienie sądu drugiej instancji umarzające postępowanie spowodowane wniesieniem kasacji, która została następnie cofnięta, kasacja nie przysługuje, ponieważ postanowienie to nie należy do postanowień kończących postępowanie w sprawie w rozumieniu art. 398¹ § 1 k.p.c., gdyż nie umarza postępowania rozstrzygającego o roszczeniu powoda. W ocenie Sądu, zaskarżone postanowienie należy do kategorii postanowień objętych treścią art. 394¹ § 2 k.p.c. W tym stanie rzeczy kasacja jako niedopuszczalna podlegała odrzuceniu na podstawie art. 398⁶ § 2 k.p.c.

Sąd Najwyższy postanowieniem z dnia 10 sierpnia 2005 r., III PZ 11/05, oddalił zażalenie powoda na powyższe postanowienie Sądu Okręgowego-Sądu Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Krośnie dnia 6 kwietnia 2005 r.

Sąd Najwyższy zważył, że zgodnie z art. 3 ustawy z dnia 22 grudnia 2004 r. o zmianie ustawy - Kodeks postępowania cywilnego oraz ustawy Prawo o ustroju sądów powszechnych, zmieniającej od dnia 6 lutego 2005 r. dotychczasowe przepisy o kasacji i wprowadzającej instytucję skargi kasacyjnej, do złożenia i rozpoznania kasacji od orzeczenia wydanego przed dniem wejścia w życie ustawy stosuje się przepisy dotychczasowe. Kasacja została wniesiona od postanowienia wydanego dnia 27 grudnia 2004 r., czyli przed wejściem w życie ustawy. Podstawą odrzucenia kasacji nie mógł więc być przepis art. 398⁶ § 2 k. p. c. wprowadzony tą ustawą, lecz przepis art. 393⁵ k.p.c. w brzmieniu obowiązującym przed wejściem ustawy w życie. Podobnie dopuszczalność kasacji powinna być oceniana nie na podstawie nowego przepisu art. 398¹ § 1 k.p.c., lecz według przepisów dotychczasowych.

Przepis art. 392 k.p.c. miał przed dniem 6 lutego 2005 r. następujące brzmienie: od wydanego przez sąd drugiej instancji wyroku lub postanowienia w przedmiocie odrzucenia pozwu albo umorzenia postępowania kończących postępowanie w sprawie przysługuje kasacja do Sądu Najwyższego. Zgodnie z tym przepisem kasacja przysługuje od orzeczeń wydanych przez sąd drugiej instancji, czyli takich, w których sąd rozpoznawał środek odwoławczy od orzeczenia pierwszej instancji - apelację lub zażalenie. Postanowienie w przedmiocie umorzenia postępowania w rozumieniu tego przepisu to postanowienie oddalające zażalenie na postanowienie sądu pierwszej instancji umarzające postępowanie lub wydane w wyniku rozpoznania apelacji postanowienie uchylające zaskarżony apelacją wyrok i umarzające postępo-

wanie. Przepis używa określenia „w przedmiocie umorzenia postępowania”, gdyż określenie „postanowienie umarzające postępowanie” nie obejmowałoby postanowień oddalających zażalenie. Postanowienia w przedmiocie odrzucenia pozwu i umorzenia postępowania są w zakresie możliwości zaskarżenia kasacją traktowane na równi z wyrokami. Wyrok zawiera bowiem rozstrzygnięcie o żądaniu pozwu, a postanowienie odrzucające pozew lub umarzające postępowanie stanowi odmowę takiego rozstrzygnięcia. Za postanowienia w przedmiocie umorzenia postępowania uważane są więc postanowienia wydane na podstawie ogólnego przepisu art. 355 § 1 k.p.c. lub na podstawie przepisów szczególnych przewidujących umorzenie postępowania w określonych sytuacjach (na przykład art. 182 § 1 k.p.c.).

Do omawianej kategorii postanowień nie należy zaskarżone kasacją postanowienie z dnia 27 grudnia 2004 r. umarzające postępowanie międzyinstancyjne. W przepisach postępowania cywilnego nie ma regulacji pozwalającej na umorzenie postępowania międzyinstancyjnego. Jest to w istocie postanowienie o umorzeniu postępowania kasacyjnego, gdyż na podstawie tego postanowienia cofnięta kasacja nie otrzymała dalszego biegu. Ocena postanowienia przy rozpoznawaniu zażalenia na odrzucenie kasacji nie dotyczy jego prawidłowości, lecz rodzaju przysługującego od niego środka odwoławczego. Należy ono do postanowień, które sąd drugiej instancji wydaje nie w wyniku rozpoznania środka odwoławczego od orzeczenia sądu pierwszej instancji, lecz w postępowaniu toczącym się albo po wniesieniu tego środka, albo po wydaniu orzeczenia rozstrzygającego o środku odwoławczym. Jeżeli takie postanowienie kończy postępowanie w sensie zamknięcia drogi do zaskarżenia orzeczenia (na przykład odrzucenie apelacji lub zażalenia), przysługuje na nie zażalenie do Sądu Najwyższego na podstawie art. 393¹⁸ § 2 k.p.c. pod warunkiem przedmiotowej dopuszczalności kasacji w danej sprawie. Do tego typu postanowień należą postanowienia wydawane przez sąd drugiej instancji po wniesieniu kasacji od wydanego przez ten sąd orzeczenia. Postanowienia odrzucające kasację podlegają zaskarżeniu zażaleniem niezależnie od przedmiotowej dopuszczalności kasacji na podstawie art. 393¹⁸ § 1 k.p.c., natomiast pozostałe postanowienia (na przykład postanowienie o odrzuceniu zażalenia do Sądu Najwyższego) mogą być zaskarżone zażaleniem tylko w takiej sprawie, w której kasacja jest przedmiotowo dopuszczalna. Postanowienie z dnia 24 grudnia 2004 r. o umorzeniu postępowania międzyinstancyjnego, jako wydane w związku z wniesieniem kasacji od wydanego przez sąd drugiej

instancji wyroku, może być zaskarżone tylko zażaleniem, natomiast kasacja od tego postanowienia jest niedopuszczalna.

Wprawdzie błędna nazwa środka odwoławczego nie musi być przeszkodą do nadania mu biegu, jednak powinien on spełniać wymagania przewidziane dla danego rodzaju środka. W tym przypadku pismo nazwane kasacją zostało wniesione po upływie tygodniowego terminu przewidzianego w art. 394 § 2 k.p.c. w związku z art. 393¹⁸ § 3 k.p.c. do wniesienia zażalenia. Powołane w zażaleniu orzeczenia Sądu Najwyższego, uznające termin za zachowany w przypadku zaskarżenia kasacją postanowienia oznaczonego przez sąd jako wyrok, odnoszą się do innej sytuacji niż zaistniała w niniejszej sprawie. Chodzi tu o orzeczenie zapadłe w formie wyroku, który na podstawie art. 392 k.p.c. może być zaskarżony tylko kasacją. Błąd sądu drugiej instancji w oznaczeniu orzeczenia może być skorygowany dopiero po rozpoznaniu środka odwoławczego, natomiast warunki wymagane do wniesienia tego środka oceniane są w odniesieniu do formy zaskarżonego orzeczenia. W tym przypadku zaskarżonym orzeczeniem jest postanowienie, od którego przysługuje zażalenie a nie kasacja. Błędne pouczenie sądu nie może prowadzić do nierespektowania bezwzględnie obowiązujących przepisów określających wymagania dla danego środka odwoławczego. Nie może być dowolności w traktowaniu środków odwoławczych w zależności od pouczenia sądu. Brak pouczenia lub błędne pouczenie nie może także wydłużać zawitych terminów, a do takich należy termin do wniesienia zażalenia. Błędne pouczenie strony działającej bez pełnomocnika będącego adwokatem lub radcą prawnym może być natomiast podstawą do zgłoszenia żądania przywrócenia terminu. Taki wniosek został złożony przez powoda i sąd drugiej instancji powinien go rozpoznać. Jednak złożenie tego wniosku nie ma wpływu na ocenę zasadności zażalenia. Okazało się ono nieuzasadnione, gdyż postanowienie Sądu Okręgowego odrzucające kasację jako niedopuszczalną, mimo wskazania błędnej podstawy prawnej, jest prawidłowe.

Pełnomocnik powoda w zażaleniu na powyższe postanowienie Sądu Okręgowego-Sądu Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Krośnie z dnia 27 grudnia 2004 r. zarzucił naruszenie art. 469 k.p.c. polegające na przyjęciu, iż cofnięcie kasacji przez powoda w dniu 8 września 2004 r. nie podlega kontroli Sądu Najwyższego i wniósł o: 1) uchylenie zaskarżonego postanowienia oraz przekazanie sprawy Sądowi drugiej instancji celem nadania kasacji powoda z dnia 8 września dalszego biegu dalszego biegu, 2) ustanowienie dla powoda w trybie art. 117 § 1 k.p.c. adwokata lub radcy

prawnego do występowania przed Sądem Najwyższym w sprawie kasacji od wyroku Sądu Okręgowego w Krośnie z dnia 30 czerwca 2004 r. [...], 3) przeprowadzenie dowodu z pism wskazanych w pkt 3 wniosków zażalenia.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

1. W orzecznictwie Sądu Najwyższego utrwalił się pogląd, że w sprawie z zakresu prawa pracy, a do takich należy sprawa z powództwa Leona M. o przywrócenie do pracy, dopuszczalność cofnięcia kasacji podlega ocenie z punktu widzenia przesłanek z art. 469 k.p.c. (postanowienie SN z dnia 17 stycznia 1997 r., I PKN 74/96, OSNAPiUS 1997 nr 17, poz. 318; postanowienie z dnia 16 marca 2001 r., I PKN 836/00, OSNP 2003 nr 2, poz. 41).

2. Ocena sądu, czy cofnięcie kasacji nie narusza słusznego interesu pracownika (art. 469 k.p.c.) dokonywana jest w płaszczyźnie obiektywnej w konfrontacji z oceną zasadności roszczeń pracownika, a nie w płaszczyźnie subiektywnej - przez odwołanie się do domniemanej wiedzy pracownika o prawie pracy lub rozważenia, czy pracownik cofając kasację miał świadomość, że działa wbrew swoim interesom (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 22 listopada 2001 r. I PKN 680/00, OSNP 2003 nr 20, poz. 488).

3. Biorąc pod rozwagę treść przepisów art. 469 k.p.c. w związku z art. 203 § 4 k.p.c. w związku z art. 393¹⁹ i art. 391 k.p.c. oraz powyższe zasady, które zostały sformułowane przez Sąd Najwyższy w stanie prawnym obowiązującym do dnia wejścia w życie ustawy z dnia 22 grudnia 2004 r. o zmianie ustawy - Kodeks postępowania cywilnego oraz ustawy - Prawo o ustroju sądów powszechnych, tj. 6 lutego 2005 r., należy stwierdzić, że nie jest prawidłowy kategoryczny pogląd Sądu drugiej instancji, jakoby cofnięcie kasacji w sprawach z zakresu prawa pracy nie podlegało kontroli Sądu Najwyższego. Cofnięcie kasacji nie podlega kontroli kasacyjnej jedynie w sprawach cywilnych, nie przewidują jej bowiem przepisy o kasacji ani nie uzasadniają jej cel i istota kasacji (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 3 września 1998 r., I CKN 820/97, OSNC 1999 nr 2, poz. 40). W związku z tym Sąd Najwyższy jedynie wyjątkowo może uznać cofnięcie kasacji za niedopuszczalne, gdy narusza to słuszny interes pracownika. Na możliwość takiej wykładni powołanych wyżej, dotychczasowych przepisów Kodeksu postępowania cywilnego wskazuje postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 28 sierpnia 2001 r., II UKN 225/01 (OSNP 2003 nr 11).

poz. 279), w którym przyjęto, że w razie cofnięcia kasacji, niezawierającej przedstawienia okoliczności uzasadniających przyjęcie jej do rozpoznania, nie podlega ono ocenie z punktu widzenia słusznego interesu ubezpieczonego.

4. Z treści pisma powoda z dnia 8 września 2004 r. wynika jednoznacznie, że powód cofnął kasację od wyroku Sądu Okręgowego-Sądu Pracy i Ubezpieczeń w Krośnie z dnia 30 czerwca 2004 r. [...] i jednocześnie cofnął pełnomocnictwo radcy prawnemu, który sporządził kasację. W zażaleniu powód podnosi, że sporządzona kasacja nie odpowiadała jego oczekiwaniom, ponieważ pełnomocnik nie zarzucił pewnych uchybień procesowych, które mogły mieć wpływ na treść wyroków Sądów obu instancji. Ponadto, niektóre okoliczności faktyczne zostały w kasacji inaczej przedstawione niż „miało to miejsce w rzeczywistości.” Wreszcie, kasacja została wniesiona bez konsultacji z powodem, mimo iż powód został zapewniony przez pełnomocnika, że projekt kasacji zostanie z nim skonsultowany.

5. W związku z powyższymi oświadczeniami powoda należy stwierdzić, że wskazane w nich okoliczności nie mają znaczenia dla oceny, czy cofnięcie kasacji naruszało interes powoda jako pracownika. Nieporozumienia między powodem a pełnomocnikiem w przedmiocie wzajemnego uzgodnienia treści kasacji, które mają charakter subiektywny, nie mogą być bowiem rozważane na płaszczyźnie obiektywnej w konfrontacji z oceną zasadności roszczeń powoda (por. powołany wyżej wyrok Sądu Najwyższego z dnia 22 listopada 2001 r., I PKN 680/00). Podobnie należy ocenić tezę zawartą w uzasadnieniu zażalenia, że powód nie zgadzał się i nadal nie zgadza się z zaskarżonym kasacją wyrokiem sądowym oraz że składając pismo z dnia 8 września 2004 r. nie był świadomy, że cofa kasację oraz że cofniętej kasacji nie można wnieść ponownie. Są to bowiem okoliczności dotyczące świadomości powoda, a nie zasadności jego roszczenia.

6. Po rozważeniu tych wszystkich okoliczności należy stwierdzić, że mimo błędnego uzasadnienia, zaskarżone postanowienie odpowiada prawu.

7. Biorąc powyższe pod rozwagę, Sąd Najwyższy orzekł jak w sentencji.

=====